

FRA INDISK KIRKE OG TEOLOGI I DAG AF POVL WANDALL

Det, vi ser hen til, og som vi venter skal ske gennem missionen, er at der skal vokse en hjemmegroet kirke frem på missionsmarken. Vi kan ikke sige, at det er noget, der skal ske som resultat af vort arbejde i sig selv, men derimod at det er noget, der må vokse frem som en frugt af dette, at evangeliet er blevet forkyndt på et sted, hvor der ikke tidligere var nogen menighed. Kirkens vækst er nemlig noget, der ikke kan frembringes som resultat af menneskelige anstrengelser og dygtighed alene, det får vi kun altfor ofte at mærke.

Er der nu nogen virkelig frugt af evangeliets forkyndelse? Er der ved at vokse en kirke frem, som er en hjemmegroet indisk kirke, en kirke, som er levende i den forstand, at den kan leve sit liv videre, også uden støtte udefra, fra missionerne fra vesten? Kan vi vente, at den kirke, der er opstået i Indien, vil blive stående, når missionerne måske en dag ikke kan fortsætte?

Det første, der er at sige til dette spørgsmål, er, at der *er* en kirke i Indien, en kirke, som vi tror nok skal blive stående, selv om der skal gå mange storme hen over den; men samtidig må vi sige, at foreløbig er den lille og svag. Den er talmæssig lille; af de 10 millioner kristne i Indien er halvdelen romersk-katolske, og i store dele af Indien er de kristne menigheder meget små og spredte; men også på en anden måde er den svag; de allerfleste kristne er af kasteløs oprindelse eller hører til bjergstammefolkene; når man tænker på de store anstrengelser, der er gjort gennem de mange år af missionerne, må man sige, at det kun er en meget lille del af det egentlige hindu-samfund, der er berørt af kristendommen. Hvad er nu grunden til dette? Jeg skal prøve at gøre rede for det, ikke som en slags selvforsvar for missionen, men fordi det er nødvendigt at for-

stå dette forhold, for at forstå de kår, missionerne arbejder under i Indien.

Hinduismen er et total-system, der gennemtrænger hinduens hele tilværelse fra vugge til grav, – og som også gennemtrænger hele samfundslivet i Indien, og derved befæster hinduerne stærkere imod evangeliet, end de fleste herhjemme forstår. Det er i virkeligheden lige så svært for en højkastemand at blive en kristen, som det er for en muhammedaner, og det siger jo meget. Ikke blot bliver den hindu, der vil være kristen, socialt udstødt, men han regnes så at sige for en forrædder og overløber nationalt og socialt, og han bliver truet med en frygtelig straf: at miste sin plads mellem sine slægtninge og naboer og miste sit erhverv. Hele systemet og mentaliteten forudsætter den sociale solidaritet, hvor den enkelte er afhængig af og er vant til at handle i samklang med helheden, ja er solidarisk forpligtet på helheden; derfor kan han ikke uden svære samvittigheds-konflikter bryde ud og gå sin egen vej. Men tillige overtaler systemet ham stadig til den opfattelse, at *hinduismen omfatter enhver form for religion*, og at den tillader ham enhver form for tro, også tro på og beundring og tilbedelse af Jesus.

Det er denne altomfattende og altopslugende evne hos hinduismen, der gennem tiderne gav den en så utrolig styrke, at den kunde indoptage og indordne enhver ny religion, den mødte, og derved lade hindu-systemet blive det eneherkende system i Indien. Det begyndte med, at Arierne, da de bredte sig ud over Indien, indoptog den dravidiske religion, som havde en helt anden karakter, end den hinduisme, vi kender fra Rigveda; senere da buddhismen opstod og bredte sig i Indien, optog hinduismen visse væsentlige buddhistiske træk og så at sige overflødiggjorde buddhismen med det resultat, at der nu ikke findes buddhisme i Indien, men derimod nok buddhistiske islæt i hinduismen. Og således er det gået med alle de religiøse bevægelser, der er opstået i Indien. Denne villighed hos hinduismen til at favne og opsluge alt, kaldes ofte hinduismens tolerance; enhver må jo indenfor hinduismens fold tro, hvad han vil; men det er rigtignok alt andet end tolerance, hvis man derved forstår villighed til at give den enkelte samvittighedsfrihed; for tolerance og respekt for andre menneskers overbevisning findes der

uhyre lidt af i Indien; det begreb forstås næsten aldrig; og det kan jo også knibe for mange kristne, der bekender sig til en sådan samvittighedsfrihed, virkelig at yde den!

Kun to religioner: muhammedanismen og kristendommen, har kunnet modstå hinduismens altopslugende magt. Muhammedanismen gjorde det ved militærmagt og ved sin fanatiske eksklusivitet; kristendommen ved sin tro på Kristus som den Herre, der må frygtes, elskes og lydes over alt. Men hinduismens fristelse overfor dem, der vil være kristne, er meget besnærende; den siger i virkeligheden til dem: «I kan ære, elske og tilbede Jesus, selv om I forbliver indenfor hindu-samfundet, hvor I har jeres sociale og menneskelige forpligtelser; vi hinduer synes også, at der er meget smukt og godt i det, som kristendommen lærer, og er ganske enige med jer i jeres etiske stræben; I kan godt være kristne indenfor hindusamfundet, blot I ikke bliver døbt og bryder kasten.» Men dette betyder jo ganske vist, at man skal lyde menneskers kastelove mere end Gud.

I forrige århundrede så man flere forsøg på at danne kristne samfund indenfor hinduismen; af disse forsøg kunde man kalde Brahma Samaj for det ærligste og Teosofien for det uærligste; de to grundlæggere var henholdsvis den ædle Ram Mohan Roy og den mindre ædle Madam Blavatsky; men teosofien blev til ren hinduisme og Brahma Samaj er sygnet hen. Nutildags forsøger kun få på at forene det at være hindu og kristen, selv om mange hinduer er Jesus-beundrere; man går en anden vej, nemlig den, at man reformerer hinduismen efter kristne idealer eller rettere: efter etisk-religiøse idealer; derved fjerner man alle de anstødsstene, som gammeldags populær hinduisme frembyder for moderne mennesker; disse reformbevægelser står imidlertid som regel i skarp modsætning til missionen og kirken. Som repræsentanter for denne tendens kan man nævne professor Radhakrishnan, som en tid var professor i religionsfilosofi i Oxford og nu er Indiens ambassadør i Moskva, men forøvrigt har haft stor indflydelse i Indien, — og dernæst Ramakrishna missionen, som anvender mange af den kristne missions metoder, men vel at mærke er en udpræget hindu-mission; for det må man gøre sig klart, at hvor meget moderne hinduisme end bliver modificeret — også under kristen påvirkning, — mister den dog på ingen måde

karakteren af hinduisme. Det er netop på denne måde lykkedes at styrke moderne hinduisme i høj grad, d.v.s. bestyrke hinduer i den opfattelse, at kristendom og kirke er unødvendige for dem.

Samtidig er der indenfor den kristne kirke mange veluddannede kristne, som søger at bevare så meget som muligt af deres indiske arv, men som ganske vist i denne i og for sig prisværdige bestræbelse undertiden kommer lidt for langt ud under påvirkning af hinduismen; vi skal senere vende tilbage til dette. Overfor den venlige indbydelse fra hinduismen til kristendommen om at lade sig absorbere, er der kun eet at gøre: at holde sig til og at prædike evangeliet ganske uanfægtet af beskyldningen for «intolerance»; det er jo nemlig ganske intolerant at forlange af kristne, at de på forhånd skal bøjse sig for det hinduiske grunddogme: at alle religioner i grunden er ens. Men samtidig må vi, når vi forkynder evangeliet, aldrig glemme, at vi, som prædiker, selv er under dommen og forjættelsen fra den Herre, som vi er herolder for, ganske på samme måde som dem, vi prædiker til. En kristendom, der f. eks. forsøger at forsvare evangeliet med de kristnes høje religiøse og etiske standard, er selvfølgelig umulig i Gandhis moderland.

I det foregående har vi forsøgt at klargøre de uhyre vanskeligheder, missionen og kirken står overfor i Indien, og dermed nogle af grundene til, at kirken har haft en så langsom vækst i Indien, og vi minder også i denne sammenhæng om, at langt den største del af den indiske kirkes medlemmer er rekrutteret fra de kasteløses rækker. Da altså de fleste kristne kommer fra de fattigste samfundslag, de, der står lavest i kultur og oplysning, kræves der et enormt opdragelsesarbejde, før man kan vente virkelig selvstændighed i kirkeliv og teologi; derved kan det ikke undgås, at kirkens afhængighed af missionerne både i ledelsen af kirkens ydre forhold og i dens åndelige liv kommer til at vare længere, end den ellers vilde. Og ikke mindst frembyder kirkens økonomiske afhængighed et stort problem; fattigdommen betyder, at selvstændigheden bliver yderligere forsinket; dette er ikke blot et økonomisk anliggende; det åndelige og det økonomiske hænger intimt sammen. Pariaerne er vant til at støtте sig til deres arbejdsgivere og herrer, som så at sige er ansvarlige for, at de får føden, — eller dog så meget, at de ikke dør af sult,

for de holder dem ofte på et rent eksistensminimum; men denne afhængigheds-mentalitet følger let med over i kirken, når pariaen bliver kristen; og så bliver det den tilsynelatende rige missionær eller den indiske præst, som har indflydelse på «missionens» sager, der ventes at skulle hjælpe; men uden selvrespekt og ansvar bliver kirkens liv, ja selve troen, uvirkelig; her har misforstået missionær-godgørelse ofte gjort stor skade.

Trods dette mørke billede tør vi dog sige, at der er en kristen kirke i Indien, som er ved at vokse sig til modenhed og er ved at blive grundfæstet, en kirke med ikke helt få dygtige og pålidelige ledere — eller vi skulde i denne sammenhæng hellere tale om tjenere, for i kirken er det kun Kristus, der skal lede og skal lydes; der er også blandt «lederne» stræbere og upålidelige, men det er nu heller ikke ukendt andetsteds og hører med til kirkens kår her. Den indiske kirke er ved at lære at styre sine sager uden stadig støtte udefra; man kan se, hvordan der i alle kirkers styrelse er givet Inderne mere og mere frihed og ansvar; som eksempel kan nævnes, at kirken på den danske missionsmark siden 1928 har haft et kirkeråd, der bestod af 8 Indere og 7 danske missionærer, men at det efter 1951 består af 13 Indere og 8 missionærer, og at kirkens præsident kan være en Inder. Men kirkens ydre styre er det mindste; der kan godt være «selvstyre», uden at der er virkelig indre selvstændighed. Vi kan nu også se, at det måske ikke er så umulig at komme ud over den økonomiske afhængighed, som det undertiden har set ud til. Når man ser fattige landsbyfolks trofasthed og offervilje ved en høstfest, eller hvordan enkelte bedrestillede kristne kan yde noget, når det virkelig gælder, bliver det hele ikke så håbløst. Der er også tegn på en begyndende indre selvstændighed i indisk salmedigtning, i tilløbene til indisk kristen teologi og i forsøgene på at finde frem til nye former for liturgi og kirkeliv; alt dette kan vi tage som tegn på, at evangeliet er ved at slå rod blandt Inderne.

Der er ganske vist en fløj af de mere oplyste indiske kristne, særlig af den ældre generation, der er meget tilbageholdende m.h.t. kirkens «indianisering»; deres fare er naturligvis alt andet end religions-blanderier, men derimod ydre efterligning af europæisk kristendom, d.v.s. tillært kristendom; der kan indenfor sådanne kredse være til-

bøjelighed til at afsondre sig og til selvsikker foragt for hinduerne; men isolation er alle vegne dødbringende for forkyndelse og mission, særlig da i Indien, hvor de isolerede kirker bliver til kaster og indkapsles; den syriske kirke på Indiens sydvestkyst, der lå i dvale og var indkapslet fra det 3. til det 19. århundrede er et eksempel på, hvordan det kan gå.

På den anden side er der en lille gruppe højtuddannede kristne af højkasteoprindelse, som bevidst søger at finde indiske udtryk for deres tro og indiske former for kirkeliv; det er ikke først og fremmest en national ambition, at de søger at være *indiske* kristne, men det grunder sig i en trang til, at evangeliet skal møde dem på en måde og i en udtryksform, som kan føles hjemlig, altså som noget, der ikke er fremmed og tillært. Undertiden kan man synes, at de nærmer sig synkretisme, men ofte er deres synspunkter forfriskende og selvstændige, og de er inde i et reelt opgør; der er grund til at glæde sig over det arbejde, den slags folk gør. Den teologiske opgave i et missionsland er ganske vist aldrig at tilpasse kristendommen til folkets tankegang, men at føre en stadig kamp for at udtrykke det kristne budskab, som altid er det samme, i de forhåndenværende former, som er forskellige i hvert folk og til hver tid; tænk blot på Johannes' brug af «logos» eller Paulus' brug af «retfærdighed» til at udtrykke noget helt nyt, ja næsten noget modsat af, hvad disse ord hidtil havde udtrykt.

Der skal ikke her gives enkeltheder fra denne begyndende indiske teologi; nogle strejflys fra disse kristne inderes tankegang er givet i min artikkel i «Tidehverv» sept. 1947; men for at antyde i hvilken retning den ofte går, skal jeg nævne nogle af de svagheder ved den, som måske først falder i øjnene. Det, man først lægger mærke til i den begyndende teologiske debat, kan samles om tre punkter — selv om det langt fra er alle indiske indlæg, der er præget af disse udglidninger. 1) Indernes mangel på interesse for historie og udprægede interesse for spekulation er vistnok grunden til, at åbenbaringen i historien og især betydningen af det Gamle Testamente ofte ikke bliver forstået. Det er adskillige gange blevet foreslået, at Indernes religiøse forberedelse til Kristus skal findes i de bedste hindu-skrifter, ikke i det Gamle Testamente. 2) På samme linie

ligger tilbøjeligheden til at anse religionen for et åndeligt liv, der skal kultiveres, altså en menneskelig selvudfoldelse, mens åbenbaringsens tale om Guds indgriben, Guds åbenbaring af nåden, som ingen kan tage eller finde af sig selv, er noget, der er blevet glemt. Dette hænger sammen med monismens forudsætning: at der er en naturlig og ubrudt enhed mellem Gud og menneske, modsat evangeliets forudsætning, som er faldet og menneskets fremmedgjorthed overfor Gud. 3) Da Inderne, også de kristne Indere, er opdraget med tanken om religionen som et åndeligt liv, der skal kultiveres og udfoldes, glemmes det ofte, at kirken er det sted, hvor Gud gør sin gerning ved Ånden og Ordet, og derfor er det sted, hvor menigheden må samles for stadig på ny at høre Ordet og takke Herren. I stedet for menigheden synes ashramet, hvor man flyr verden og helt hengiver sig til meditation mellem ligesindede, for nogle Indere at være det rette samlingssted for de åndeligt mest fremskredne.

Den begyndende teologiske debat i Indien er særlig karakteristisk kommet til orde i ugebladet «Guardian» i Madras, hvor bl.a. nogle højtbegavede jurister har ført ord. Ikke mindst blussede debatten op før og efter verdensmissionsmødet i Tambaram 1938, tildels stimuleret af Kraemers meget fortjenstfulde bog «The Christian Message in a Non-Christian World», men forresten er debatten stående, og bølgerne er igen gået højt efter Brunners og Kraemers besøg i Indien for et par år siden. Jeg har nævnt disse ting fra den teologiske debat blandt kristne Indere, fordi den kan tages som et tegn på, at der er en kirke i Indien, som er ved at finde sig selv.

Hvad kan vi missionærer gøre, for at hjælpe til at bygge denne kirke op? Kan vi hjælpe Inderne til at finde sig selv og blive en hjemmegrøet kirke? I een forstand kan vi kun hjælpe dem indirekte; vi kan selvfølgelig ikke «indianisere» kirken; vi skal ikke bilde os ind, at vi kan blive mere indiske end Inderne eller belære dem om, hvordan de skal bygge en kristen indisk kultur op, som nogle missionærer undertiden i misforstået sympati har ment; Inderne må selv finde deres vej frem i dette; men vi kan vise dem forståelse og tillid og give dem frihed og ansvar i kirken til at finde deres egen indiske udtryksmåde i kirkeliv og gudstjenesteform og deres egen problemstilling i teologien; og så skal vi prøve at give dem det bedste,

vi har, og lade det virke i sig selv; andet kan vi ikke gøre, selv om vi derved i nogen grad europæiserer dem i første omgang. Ydre organisation og selvstændighed i styrelse og administration er det let nok at give dem; på det punkt har de ikke vanskeligt ved at lære, mange af dem er meget intelligente. Langt vanskeligere er det at hjælpe dem til at finde veje til at gøre deres kirke økonomisk uafhængig, — eller rettere: at finde glæden ved at bære denne byrde og villigt at tage ansvaret derfor. Her hjælper det ikke at undervise i metoder eller at indtærpe pligter, men kun at vække taknemmeligheden hos dem for det, de har modtaget fra Ham, der er kirkens Herre.

Dernæst er det uhyre vigtigt, at vi giver dem teologi; og vi skal ikke være bange for at give dem konfessionel teologi, for teologi kan ikke undgå at være konfessionel. Vi må gøre alt, hvad vi kan, for præsteuddannelsen. Selv om de som sagt i første omgang kommer mere ind i vor europæiske tankegang end i deres eget folks, så skal de, der er selvstændige, voksne mennesker, nok med tiden finde frem til indiske udtryk og former, når de blot på præstekolerne lærer at arbejde og at se problemerne. Det er rigtigt, når det er blevet sagt, at grunden til, at missionselskaberne har forsømt den teologiske undervisning og det kirkeopbyggende arbejde, er, at de i de fleste lande har været pietistisk-aktivistisk prægede; men denne kritik af hjemmemenighederne kan nu også vendes om, så den siger, at de kredse i hjemlandene, der kunde have gjort en indsats for teologi og kirke på missionsmarken, ofte har svigtet.

Det er i Indien uhyre vigtigt, at teologien bliver stærkt forankret i åbenbaringen og historien, at den vinder klarhed over monismens modsætning til åbenbaringsreligionen, en modsætning, der var tilhyllet i den periode, der var behersket af Farquars tale om kristendommen som hinduismens krone, — og at man i Indien bliver villig til at tage ved lære af de kampe, som kirken i andre folk og til andre tider har måttet kæmpe sig igennem, for at bevare evangeliet.

Men når vi har nævnt, at vi skal give Inderne det bedste, vi har, af teologi, og hvad anden hjælp, vi kan give til at bygge kirken op, så bliver dog det første og sidste, missionærerne skal give dem: en forkyndelse, hvor sigtet bestandig er dette, ikke at give dem vort

eget, men Guds budskab; hvis vi svigter på det punkt, kan vi spare vore anstrengelser på alle de andre punkter.

Til sidst skal vi gå lidt ind på et mere specielt spørgsmål, der angår den indiske kirke, der er ved at vokse frem. Kan vi missionærer hjælpe de indiske kristne til kirkelig enhed? Er det noget, vi i det hele taget kan indlade os på, eller må Inderne selv finde deres vej i dette, og selv finde den form for fællesskab, der passer under indiske forhold? I første omgang har vi jo hjulpet dem til en kirkelig splittethed, der, i alt fald hvad de ydre former og kirkeorganisationer angår, vanskeligt kunde være større end den er. Resultatet af det arbejde, der er gjort af de mange missionsselskaber med deres forskellige nationale og denominationelle præg, er ikke een indisk kirke, men en amerikansk forvirring af sektkirker, og vel at mærke: sektkirker, hvis forskelle ikke er opstået ved noget nutidigt opgør i Indien, men er importeret fra vesten og tildels fra en fjern fortid. Ikke underligt, at klartseende kristne Indere ofte har reageret voldsomt mod disse importerede skillelinier, der opdelt indiske kristne i et utal af båse.

Forholdene i Broadway i Madras er et næsten klassisk eksempel på den kirkelige splittethed i missionslandene; her ligger med 100 meters indbyrdes afstand en anglikansk, en presbyteriansk, en metodistisk og en dansk luthersk kirke; og går man nogle få hundrede meter længere, er der flere andre; og det i en by, hvor højst et par procent af befolkningen er kristne! Hvad man ellers mener om økumenik, må selv den mest skeptiske indrømme, at i alt fald på missionsmarken er der tilfælde, hvor det er tvingende nødvendigt, at kirkens enhed manifesterer sig også i det ydre; for kirkens enhed er, så lidt som noget andet, der har med kristendom at gøre, en rent «åndelig» affære.

Udviklingen af denominationelle kirker i Indien var imidlertid uundgåelig; missionærerne kan og skal ikke forsøge at lave sig selv om, og kristendom eksisterer kun i konfessionel form; ethvert forsøg på en ukonfessionel kirke eller på at docere interdenominational teologi er en umulighed. I landdistrikterne føles forskellene kun i ringe grad, da protestantisk mission fra begyndelsen har gjort aftaler med hinanden, sådan at kun een mission arbejder i hvert

af de større områder; der er jo plads nok! Forskellighederne kan måske også blive til gavn, fordi den eller de indiske kirker, som vokser frem, kan «prøve alt og vælge det bedste» d.v.s. det, som er mest brugbart i Indien.

Da missionerne har været årsag til splittetheden blandt kirkerne i Indien, har man ment, at de også burde arbejde på igen at skabe kirkelig enhed. Der har da også været arbejdet på sammenslutning mellem de forskellige kirkeafdelinger i mange år. Den betydningsfuldste kirkesammenslutning skete i 1947 ved dannelsen af «Church of South India», hvor de anglikanske, presbyterianske og metodistiske kirker i Sydindien efter 28 års forhandlinger forenede sig til een kirkeorganisation. Derved blev alle de større engelske og amerikanske missioners kirker i Sydindien — undtagen lutheranerne og baptisterne — forenede i een kirkeorganisation.

De fleste ledende kirkefolk, både missionærer og Indere, i disse kirker har været ivrige for denne økumeniske bevægelse, nogle af gode praktiske grunde — husk på de 4 kirker på Broadway! — andre af en noget overfladisk tro på, at ydre enhed var den egentlige enhed, og den kunde skabes ved menneskelig velvilje og stræbsomhed; typisk for dette syn er den stadige anvendelse af Johs. 17:21 som støtte for det bestemte projekt, man arbejdede for; man troede ofte, at det blot var med andre mennesker, man skulde slutte sig sammen, og glemte, at Jesus beder om, «at de alle må være eet i os» (d.v.s. i Faderen og Sønnen). Men andre var betænkelige ved eller ligefrem imod sammenslutningen; her igen: nogle af mindre gode grunde: denominational snæverhed eller manglende vilje til at opgive magt og indflydelse; andre, fordi de rigtigt så, at praktisk økumenik altid har med kirkepolitik at gøre, og det betyder, at magtpolitik, kompromis'er og personlig forfængelighed let gør sig gældende og ødelægger det hele. Ikke desto mindre: vi lever på jorden og kan ikke undgå ydre kirkestyre; og det har sin plads og kan virke som en god tjener, når det ikke bliver taget for mere, end det er: en tjeneste «for ordenens skyld». Der må være en styrelse for den menneskelige side, men Kristus er hovedet.

Det er vist efterhånden — langt om længe — blevet klart for de fleste, at baptisterne ikke alene på grund af deres dåbssyn, men også

og lige så meget på grund af deres yderliggående independentistiske kirkesyn, ikke kan eller vil være med i en forenet kirke; men hvorfor kan vi lutheranere ikke? Jeg tror vi må svare, at der ikke er noget i vejen for, at vi kan være med i en kirkesammenslutning som den sydindiske kirke. Det er alvor med det punktum, der står i den augsburgske konfessions 7. artikkel efter ordene «evangeliets rette forkyndelse og sakramenternes rette forvaltning». Til kirkelig enhed eller til at høre til samme kirke er det tilstrækkeligt at være enige om disse to ting; der gives ikke en tredje betingelse, den betingelse, som de reformerte lige siden Calvin ofte har villet indføre: at kirkestyret skal være det «rette» og «bibelske»; det er denne betingelse, som vistnok er en hovedårsag til splittelsen i de angelsaksiske kirker; for hvad der er det «rette» kirkestyre, er der et utal af «bibelske» meninger om. Så længe det drejer sig om meningsforskelle, der kun angår kirkestyret, er der ingen hindring for lutheranere for at gå sammen med andre. Det er min opfattelse, at vi lutheranere godt kan gå ind i «Church of South India», endda til trods for, at man derved vilde påføre vore kirker *successio apostolica*; man må huske, at halvdelen af C.S.I. kun er gået med til at acceptere bisper med *succession*, fordi man af praktiske grunde ønskede bisper, og uden at man anerkendte bispedømmets dogmatiske betydning (d.v.s. dets nødvendighed for en ret kirke). Hovedsagen for os er, at man indenfor C.S.I. må tale og lære, som man vil, angående bispestyrets betydning.

Der har da også været samtaler i gang mellem lutheranere og repræsentanter for C.S.I., selv om det foreløbig kun har været teologiske samtaler. Da de skulde finde sted, blev der først nedsat en luthersk teologisk kommission, som skulde gennemarbejde og formulere det lutherske syn, så man i samtalerne med C.S.I.s folk havde en moderne luthersk formulering at gå ud fra, og en formulering, som i nogen måde tog sigte på indiske forhold; dernæst kom man sammen i en fælles evangelisk kommission, hvor lutheranere og folk fra C.S.I. talte sammen om lærespørgsmålene bl.a. på grundlag af den lutherske formulering. I kommissionen var halvdelen Indere, halvdelen missionærer. Her kan man nu igen spørge: hvor megen nytte er den slags forhandlinger til for den fremtidige indiske kirke?

Og atter må vi svare: vi kan kun give Inderne, hvad vi har; derved bliver de måske i første omgang ledt for meget ind i den europæiske problemstilling; men når de kommer til at stå i de virkelige opgør, på deres egen indiske kampplads, kan det måske alligevel blive dem en hjælp til at kæmpe deres egen kamp, som ingen andre kan kæmpe for dem, og finde deres vej og deres grundvold.

Kirken i Indien må blive en *indisk* kirke, der tager sine egne spørgsmål op, både i teologi, kirkeliv og gudstjenesteordning. Hvad missionærene kan og skal gøre, er at give indiske kristne de bedste åndelige våben i hænde, som vi har, både i teologi og forkyndelse. Og så skal vi prædike det evangelium, som alene er det glædelige budskab, og være herolde for den Herre, som alene skal være herre i sin kirke, og som alene gør den til kirke.